

6

Çocuk Şiirler ve Kafiyeler; Şiirler ve Şiir Sanatı

Hedef

Çocuk şiirleri, kafiyeler ve şiirlerle çalışmak dil gelişiminin farklı yüzleri için önem taşır (sesletim, sözcük dağarcığı, sözdizimsel dağarcık, edebi eğitim vs.). Her yaş düzeyinde kullanılabilir ve kullanılmalıdır da, kreşteki basit bir çocuk şiir kafiyesinden üst düzeyde lirik şiirle çalışmaya kadar. Aşağıdaki öneriler kreş ve alt sınıflarda çocuk şiiri ve kafiyelere girişle sınırlı tutulmuştur.

Kreş-3. Sınıflar

10-15 dk.

Materyal:
Uygun şiir mısraları,
kafiye ve şiirler.

Öneriler:

- Her kültürde bilinen çocuk mısraları ve kafiyeleri dil gelişimi için ilk bakışta sanıldığından daha önemlidir. Ritmik ve tekrarlı okumaya elverişli yapısıyla, sadece kelimeleri değil, bütünüyle söz kalıplarını oyunla hatta telkinle işlemeye yardımcı olur. Böylelikle sesletim, sözcük dağarcığı ve dil yapılarının gelişimine katkıda bulunur. Aynı mevzu üst sınıflarda şiirlerle çalışma için de geçerlidir. Öğrenciler burada sadece kültürlerinin önemli bir hazinesiyle tanışmaz; lirik metinler sayesinde günlük dilden çok farklı dilin kullanımına ait ince farkları ve kendine özgü olanakları tanır. Öğrencilere bu olanak ve boyutları kazandırmak, kolay olmayan ama önemli ve güzel bir görevdir. Üstesinden gelirken ne derece başarılı olunacağını Güneydoğu Avrupa'daki birçok ADE sınıflarının etkileyici şiir sunum önerileri de göstermektedir. Bkz. aşağıda Ünite 29.
- Kaynakça: Silvia Hüsler (2009) (bkz. Kaynakça).

Olası Plan:

- Öğrenciler rahat bir şekilde oturur veya uzanır ve gözlerini kaparlar.
- Öğretmen şiir veya kafiyeyi yavaş, anlaşılır ve sesli bir şekilde okur.
- Şimdi herkes bir çember oluşturur. Öğrenciler birlikte duyduklarını, hangi kelimeleri anlamadıklarını ve hayallerinde canlandırdıkları resimleri konuşurlar.
- Şiir veya kafiyeye göre birlikte şiirin sunumuna uygun jestler, hareketler vs. çalışılır.
- Öğretmen şiir veya kafiyeyi hareketler eşliğinde tekrar okur. Çocuklar, öğretmenin hareketlerini taklit ederler.
- Çocuklar istedikleri anda şiir okumasına ve hareketlerine eşlik eder. Öğretmen bitirme evresinde tamamen saf dışı kalabilir.

Seçenekler:

- Belli bir (zam)anda şiir/kafiyenin okunmasına giriş: Şiir/kafiye örneğinin oda toplamada hedef odaklı bir destek olacaksa öğretmen olarak bu durumda tekrar tekrar okumak yararlı olacaktır. Çocuklar şiiri böylelikle fark etmeden algılayıp zamanla kendiliğinden okuyacaktır.
- Resimlerle giriş (örneğin hayvan mısraları): Öğretmen, yönelim ve destek yardımı olabilecek uygun resimleri bulur.
- Değişiklik olarak şiir veya kafiyeye giriş bölümü, yaşça büyük öğrenciler tarafından üstlenilebilir.

Notlar:

- Şiir/kafiye, çocukların zamanla kendiliğinden söyleyebilmeleri için sıkça tekrarlanmalıdır.
- Hareketler ve jestler kelimeleri hafızaya kaydetmeye yardımcı olur; çocuklar şiir/kafiyeyi unuttuklarında hafıza desteği olarak kullanabilirler.